

BIDRAG TILL
SVÆRIGES OFFICIELA STATISTIK.

C) BERGSHANDTERINGEN.

COMMERCE-COLLEGIUM
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1880.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN,
1881.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Serien bytte 1867 namn till Bergshanteringen.

Föregångare:

Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1835-1858.

Täckningsår: 1833-1857.

Efterföljare:

Bergshantering / Kungl. Kommerskollegium. – Stockholm : K. L. Beckman, 1912-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

S. 2. Tab. 2. Produktion av viktigare andra malmer än järnmalm samt av stenkol m. m. 1871-1950.

S. 3. Tab. 3. Produktion av viktigare järnmalm och tackjärn länsvis 1881-1950, 1000 ton.

S. 4-5. Tab. 4. Bergshantering 1896-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshanteringen [från äldsta tid och fram till 1915].

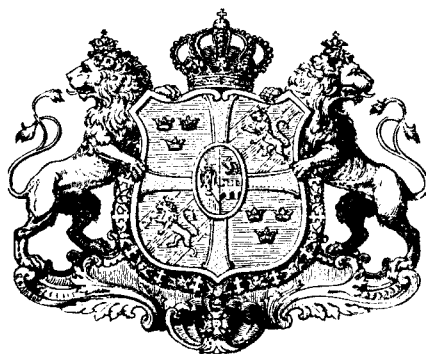
BIDRAG TILL
SVÆRIGES OFFICIELA STATISTIK.

C) BERGSHANDTERINGEN.

COMMERCE-COLLEGIUM
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1880.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN,
1881.

Innehåll.

Table des matières.

	Sid.		Pages.
1:o Jernhandteringen:		1:o Industrie du fer:	
Malmuppfordringen.....	4.	Production:	
Tackjernstillverkningen	12.	Minerais de fer	4.
Gjutgodstillverkningen	13.	Fonte	12.
Stångjernstillverkningen	16.	Objets moulés en fonte de seconde fusion.....	13.
Ståltillverkningen	17.	Fer en barres	16.
Jern- och stål-manufaktur-tillverkningen	19.	Acier	17.
2:o Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm äfven-		Ouvrages en fer et en acier, forgés ou laminés.....	19.
som svafvelkis: (silfver- och bly-malmer; koppar-		2:o Production de minerais de métaux autres que le	
malm; koboltmalm; zinkmalm; manganmalm; svaf-		fer, ainsi que de pyrite de fer: (minerais d'argent	
velkis;)	20.	et de plomb, de cuivre, de cobalt, de zinc, de man-	
3:o De så kallade ädlare verken, med dervid åstad-		ganèse; pyrite de fer;)	20.
komna tillverkningar: (guld; silfver; koppar; mes-		3:o Production d'or, d'argent, de cuivre, de laiton.....	23.
sing;)	23.		
4:o Diverse verk och tillverkningar: (kopparhamrar		4:o Produits divers: (cuivre battu ou laminé; objets	
och kopparvalsverk; gjutgoods af annan metall än		moulés en métaux autres que le fer; plomb; zinc,	
jern; bly; zink; kobolt; brunsten; svafvel; koppar-		mineral lavé et grillé; cobalt, mineral bocardé et	
vitriol; jernvitriol; rödfärg; alun; blyerts; marmor;		lavé; manganèse, mineral moulu; soufre; sulfate de	
stenkol;).....	25.	cuivre; sulfate de fer; ocre rouge; alun; plom-	
		bagine; marbres; houille;).....	25.
Öfversigt rörande de vid bergshandteringen åren 1876		Tableau récapitulatif des produits de l'industrie miné-	
—1880 åstadkomna produkter	30.	rale pour les années 1876—1880	30.
5:o Arbetskraft: (antal arbetare använda vid bergverks-		5:o Ouvriers employés dans les mines et les usines;	
och bruks-driften; olycksfall bland dessa arbetare;		accidents; machines à vapeur	31.
ångmaskiner använda vid bergverks- och bruks-			
driften;).....	31.	6:o Permissions de recherches des mines, données par	
6:o Inmutningar och hvilostånd	33.	l'administration, et permissions obtenues de suspen-	
		dre, pour un temps déterminé, les travaux dans	
7:o Förändringar genom anläggning eller nedläggande		les mines	33.
af verkstäder	34.	7:o Autorisations d'usines accordées, et autorisations	
		d'usines annulées	34.

Observations.

1 Kubikfot.....	=	0.02017 Mètre cube.
1 Centner (Ctr).....	}	= 42.50758 Kilogrammes.
= 100 Skålpund (Å).....		
1 Krona.....	}	= 1.39 Franc.
= 100 öre		

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Jemnliskt nådig föreskrift får Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium härmed afgifva underdånig Berättelse rörande Bergshandteringen i Riket för kalenderåret 1880, med redogörelse, under särskilda rubriker, angående de förhållanden, som utgöra föremål för denna berättelse.

1:o. **Jernhandteringen.**a) **Malmuppfördringen.**

De grufvor, som för vinnande af jernmalm under året varit bearbetade, äro till antalet 584; och hafva, enligt hvad här nedan finnes närmare angifvet, ur dem bland dessa grufvor, i hvilka malm erhållits, och hvilka till antalet utgöra 352, uppfodrats tillsammans 18,117,555 centner 60 α bergmalm; hvarjemnte ur malmtägrter i två likaledes uppgifna Län upphemtats 122,562 centner 21 α sjö- och myrmalmer.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	α .
Norrbottens Län:				
Gellivara Socken	Gellivara malmfält	4	1,560	—
	Summa för Norrbottens Län	4	1,560	—
Jemtlands Län:				
Offerdals Socken	Örnstolsågrufvan	*) 1	—	—
	Summa för Jemtlands Län	1	—	—
Gefleborgs Län:				
Torsåkers Socken	Nyängsgrufvan	1	295,274	—
	Göskegrufvan	1	3,252	—
	Noregrufvan	1	15,684	—
	Rotsvedsgrufvan	1	41,394	—
	Storbergsgrufvan	1	64,212	—
	Penninggrufvan	1	21,254	—
	Malmbergsgrufvan	1	13,452	—
	Gustaf Adolfs stoll m. fl.	*) 10	—	—
Öster-Fernebo Socken	Rödängsgrufvan	*) 1	—	—
	Summa för Gefleborgs Län	18	454,522	—
Upsala Län:				
Dannemora och Films Socknar	Dannemora malmfält	13	980,082	—
Films Socken	Augustagrufvorna	1	45,100	—
	Anders Larsgrufvan	1	1,165	—
	Ragnhildsgrufvan	1	705	—
	Kalkbergsmossgrufvan	1	9,950	—
	Gräsboggrufvan	1	1,600	—

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
	Ursebogrufvan	*) 1	—	—
Morkarla Socken	Stenringsgrufvorna	3	23,268	—
Alunda Socken	Ramhällsgrufvorna	4	119,747	—
	Helsingegrufvan m. fl.	*) 3	—	—
Tensta Socken	Rudtorps Slutgrufvan	*) 1	—	—
Lena Socken	Kapellgrufvan	1	27,131	—
	Brunnagrufvan och Brunna Norrgrufvan	2	36,632	—
	Kalkbergsgrufvan	1	5,300	—
	Rudtorpsgrufvan m. fl.	*) 9	—	—
	Summa för Upsala Län	43	1,250,680	—
Stockholms Län:				
Valö Socken	Stockenströmsgrufvan	1	6,000	—
	Vigelsbo Tammsgrufvan	1	37,235	—
	Fogelleksgrufvan	1	10,443	—
	Rörbergsgrufvan m. fl.	*) 3	—	—
Börstils Socken.....	Skedika grufvor	3	110,284	—
	Jacob Edbergs grufva	1	717	—
	Edsäsgrufvan m. fl.	*) 7	—	—
Hargs Socken.....	Björstagrufvan	1	11,720	—
	Allmäningsgrufvan	*) 1	—	—
Häfverö Socken	Norrbygrufvan	1	4,662	—
	Gamla Lappgrufvan	1	1,926	—
	Hästgrufvan m. fl.	*) 3	—	—
Väddö Socken	Olofsgrufvan m. fl.	*) 5	—	—
Söderby Carls Socken	Carolinagrufvan och Alfredsgrufvan.....	*) 2	—	—
Österhanninge Socken	Utö malmfält	*) 10	—	—
Forsmarks Socken	Djupkärrs eller Skomakaregrufvan.....	*) 1	—	—
	Björnbogrufvan	*) 1	—	—
Hökhufvuds Socken	Gillemonsgrufvan.....	*) 1	—	—
Öfver-Jerna Socken	Mossgrufvan.....	*) 1	—	—
	Summa för Stockholms Län	45	182,987	—
Kopparbergs Län:				
Svärdsjö Socken	Vinkärnsfältet	2	356,238	—
	Lilla Björnmossgrufvan.....	*) 1	—	—
Vika Socken.....	Hellsjögrufvan	1	538	—

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.		
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.	
Sundborns Socken	Nedre Röstbergsgruvan	1	6,548	—	
Kopparbergs Socken	Kärntägsgrufvan	1	1,857	—	
Grangärdes Socken	Östra och Vestra Ormbergsfälten	6	469,980	—	
	D:o d:o	*) 1	—	—	
	Risbergsfältet	4	356,036	—	
	Norra och Södra Grängesbergsfälten	4	203,655	—	
	D:o d:o	*) 1	—	—	
	Burängsbergsfältet	3	148,785	—	
	D:o	*) 1	—	—	
	Björnbergsfältet	3	102,495	—	
	D:o	*) 2	—	—	
	Fäbobacksgrufvan	1	13,446	—	
	Ludvika Socken	Ivikefältet	2	72,906	—
		D:o	*) 7	—	—
		Fredmundbergsfältet	1	4,500	—
		D:o	*) 3	—	—
Gräsbergsfältet		4	347,205	—	
Finnäsfältet		2	167,940	—	
Norra Håksbergsfältet		3	58,443	—	
D:o d:o		*) 1	—	—	
Södra Håksbergsfältet		1	54,600	—	
D:o d:o		*) 3	—	—	
Nybergsfältet		1	36,240	—	
D:o		*) 1	—	—	
Gökgrufvan		1	13,050	—	
Norshedsgrufvan		1	8,325	—	
Norrbärkes Socken	Norrslättgrufvan	*) 1	—	—	
	Östanbergsfältet	2	60,622	—	
	D:o	3	—	—	
	Svartbergsfältet	4	327,100	—	
	Nybergsfältet	3	66,625	—	
	Mällsjöbergsfältet	2	22,995	—	
	Holängsfältet	2	9,308	—	
	D:o	*) 1	—	—	
	Hollsmyrgrufvan	1	4,800	—	
	Stora Gubbogruvan	1	38,650	—	

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Stora Tuna Socken	Närsjögrufvan	1	30,505	—
	Björnhonegrufvan	1	1,974	—
	Reutervallsgrufvan m. fl.	*) 15	—	—
	Tuna Hästbergsfältet	4	218,895	—
	D:o d:o	*) 6	—	—
	Romme fältet	3	262,845	—
Silfbergs Socken	D:o	*) 1	—	—
	Tallbottengrufvan	1	12,190	—
	Bråfallsgrufvan	1	50,385	—
Sätters Socken	Norbo- och Bomarsbo-grufvorna ..	*) 2	—	—
	Bispbergsfältet	2	281,350	—
	D:o	*) 1	—	—
	Nya Embjörsgrufvan	1	7,500	—
	Broddgrufvan	*) 1	—	—
Gustafs Socken	Nybonsgrufvan	*) 1	—	—
Hedemora Socken	Knappkärnsgrufvorna	2	108,762	—
Husby Socken	Rällingsbergsgrufvan	1	161,435	—
Garpenbergs Socken	Norra och Vestra Långviksfälten ..	2	122,384	—
	Rullshyttfältet	1	105,204	—
	Jönviksgrufvan	1	600	—
	Svensbofältet	3	133,000	—
Summa för Kopparbergs Län		134	4,449,916	—
Vestmanlands Län:				
Norbergs Socken	Risbergsfältet	6	981,403	—
	Morbergsfältet	3	454,362	—
	D:o	*) 10	—	—
	Nya Morbergsfältet	*) 1	—	—
	Klackbergsfältet	4	640,733	—
	D:o	*) 1	—	—
	Rödbergsfältet	*) 2	—	—
	Bojmossfältet	*) 5	—	—
	Norrbergsfältet	2	336,178	—
	D:o	*) 3	—	—
	Kallmorafältet	4	393,706	—
	D:o	*) 2	—	—
	Kolningsbergsfältet	1	271,122	—

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
	Bålsjöbergsfältet	1	42,700	—
	Ragnvaldsbergsfältet.....	1	227,000	—
	D:o	*) 1	—	—
	Stripåsfältet	1	59,212	—
Vestanfors Socken	Östra och Vestra Stortägtsgrufvorna	2	100,445	—
	Flinthedsgrufvan	1	21,648	—
Skinnskattebergs Socken.....	Bastnäsfältet.....	1	21,920	—
	Bäcke-grufvefältet.....	3	120,894	—
	Herrgrufvefältet	1	755	—
	Skärsjöfältet.....	2	38,895	—
	Stripafältet.....	3	79,460	—
	Skilåfältet	1	7,653	—
	Nybergsfältet	1	36,045	—
	Högforsfältet	1	12,390	—
	D:o	*) 1	—	—
	Stubbgrufvefältet.....	1	4,873	—
	Främshyttefältet	2	24,440	—
	Sjögrufvan	1	21,985	—
	Elgtorps östra grufva.....	1	18,105	—
	Kull-Haraldsjögrufvan.....	1	16,789	—
	Persgrufvorna	2	58,515	—
	Grangrufvan	1	2,432	—
	Haggrufvan	1	3,996	—
	Damgrufvan	1	11,460	—
	Alice-grufvan	1	6,670	—
	Höggrufvan	1	24,012	—
	Kockgrufvan.....	1	1,400	—
	Kull-Darsbogrufvan m. fl.	*) 5	—	—
	Summa för Vestmanlands Län	84	4,041,198	—
Örebro Län:				
Nya Kopparbergs Socken	Lombergsfältet	5	386,410	—
	D:o	*) 1	—	—
	Stjelkbergsfältet	1	18,520	—
	D:o	*) 5	—	—
	Pingstatägts Tvåfotastensgrufvan	1	1,560	—
	Barnfallagrufvan	1	10,950	—

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
	Elfgrufvan	1	9,435	—
	Salbobergsfältet	3	28,945	—
	Sundsgrufvefältet.....	1	16,600	—
	Stora Kristiernsgrufvan	1	8,565	—
	Ställbergsfältet	3	171,780	—
	Svartviksfältet.....	6	130,740	—
	Tallgrufvan	1	6,800	—
	Haggrufvorna	2	6,000	—
	Lammekärnsgrufvan m. fl.	*) 29	—	—
Ramsbergs Socken.....	Gräsbergs Långgrufvan	1	23,250	—
	Stråssa grufva	1	142,847	—
	Kärrgrufvefältet	1	93,255	—
	Busmossegrufvan m. fl.	*) 7	—	—
Lindes Socken	Gränshyttfältet	1	65,726	—
	D:o	*) 1	—	—
	Ingelshyttfältet	2	86,490	—
	Backådalsgrufvan.....	1	51,820	—
	Stripa grufvor	2	550,727	—
	Malmbergsuddegrufvan	1	35,000	—
	Bergsgrufvan m. fl.	*) 6	—	—
Hellefors Socken.....	Björnhöjdeggrufvan	1	47,850	—
	Gamla Sirsjöbergsggrufvan	1	22,470	—
	Palamgrufvan	1	4,591	—
	Stolpbergsggrufvan	*) 1	—	—
Grythytte Socken	Högbornsfältet	4	153,760	—
	D:o	*) 1	—	—
	Sikbergsggrufvan	1	1,900	—
	Brunnsjö- och Gladkärnsbergsggrufvorna	*) 2	—	—
Hjulsjö Socken	Knapptorpsgrufvan	1	490	—
	Kärrgrufvan	1	20,240	—
	Nedre Kolningsbergsggrufvan	1	870	—
	Kjesarbergsggrufvan	1	5,855	—
	Norra Gunnarsbergsggrufvan.....	1	17,860	—
	Stora Ånnenäsgrufvan	1	66,067	10
	Slotterbergsggrufvan	1	138,704	—
	Grindgrufvan	1	6,200	—

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.		
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	q.	
Nora Socken	Qviddbergsgruvvan	1	55,460	—	
	Eriksgruvvan	1	800	—	
	Allmäningsbergsgruvvan	1	21,000	—	
	Hofsjöbergsgruvvan m. fl.	*) 11	—	—	
	Klackafältet	3	231,175	—	
	Timanshyttefältet	3	66,820	—	
	Stribergsfältet	5	861,000	—	
	D:o	*) 1	—	—	
	Åshyttfältet	1	8,500	—	
	Ringshyttefältet	6	179,240	—	
	D:o	*) 2	—	—	
	Fogdhyttefältet	1	63,230	—	
	Pershyttefältet	4	232,850	—	
	Hagbyfältet	2	12,700	—	
	Vikersfältet	2	70,000	—	
	Dalkarlsbergfältet	5	418,420	—	
	Hvilarefältet	1	88,000	—	
	Ömansgrufvorna	*) 3	—	—	
	Jernboås Socken	Haggrufvefältet	2	103,962	50
	Carlskoga Socken	Sandviksgruvvan	1	15,000	—
Stora Gasshultsgruvvan		1	5,000	—	
Qvistbro Socken	Bojgruvvan	1	400	—	
Knista Socken	Nybergsgruvvan	*) 1	—	—	
Lerbäcks Socken	Blackfärdsfältet	2	4,710	—	
	D:o	*) 3	—	—	
Hammars Socken	Gärdesgrufvorna m. fl.	*) 8	—	—	
Vinteråsa Socken	Sanna grufva	1	18,510	—	
Summa för Örebro Län		178	4,789,054	60	
Vermlands Län:					
Filipstads Norra och Vestra Bergslag	Nordmarksfältet	2	307,430	—	
	Tabergsfältet	3	203,140	—	
	Finnmossefältet	1	240,870	—	
	Enggrufvefältet	4	328,260	—	
	Nordgruvvan	1	14,960	—	
Filipstads Östra Bergslag	Persbergs- och Yngshytte-fälten	13	786,360	—	
	Gåsgrufvefältet	2	23,715	—	

*) Utan uppgifvet malnfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
	Limkärnsfältet	2	18,840	—
	Ansviksfältet	1	28,250	—
	Nykroppafältet	2	81,880	—
	Sundsgrufvefältet	3	15,310	—
	Långbansgrufvorna	5	94,090	—
	Fagerbergsgrufvan	1	70,400	—
	Kyrkviksgrufvan	1	93,210	—
	Grindgrufvan	1	1,310	—
	Fredsgrufvan	1	4,110	—
	Summa för Vermlands Län	43	2,312,135	—
Södermanlands Län:				
Sköldinge Socken	Skalunda- och Vilhelmina-grufvorna.....	2	36,943	—
	Mosstorps- och Korslöts-grufvorna	2		
	Kantorpsgrufvorna.....	3	205,000	—
	Oscarsgrufvan.....	1	33,000	—
	Enebygrufvan	*) 1	—	—
Åkers Socken	Bredsjönäs Sjögrufva	1	15,462	—
	Bredsjönäsgrufvan	*) 1	—	—
Gåsinge Socken	Porthålsgrufvan.....	1	18,000	—
Svårtuna Socken	Förolagrufvan	1	19,056	—
	Långgrufvan.....	1	22,242	—
	Svårtagrufvan N:o 1 & 2 och Tallbacksgr.	*) 3	—	—
Dunkers Socken	Starrsättersgrufvan	1	8,000	—
Tunabergs Socken	Lergrufvefältet	2	27,796	—
	D:o	*) 1	—	—
	Summa för Södermanlands Län	21	385,499	—
Östergötlands Län:				
Skällviks Socken	Nartorpsgrufvorna	2	178,528	—
	Summa för Östergötlands Län	2	178,528	—
Jönköpings Län:				
Månsarps Socken.....	Taberget	8	71,416	—
	D:o	*) 2	—	—
	Inglamålagrufvan.....	1	60	—
	Summa för Jönköpings Län	11	71,476	—
	Summa för hela Riket	584	18,117,555	60

*) Utan uppgifvet malmfång.

På sätt ofvan blifvit omförmäldt och af här lemnade specifikation närmare inhemtas, är det sålunda erhållna beloppet bergmalm uppfordradt ur 352 af de under året bearbetade grufvorna; hvaremot ur de återstående af dessa grufvor, till antalet 232, hvilka förmäls hafva arbetats endast försvarsvis eller försöksvis, något malmfång, så vidt uppgifvet är, icke vunnits.

		Erhållen malm.	
		Centner.	α.
Sjö- och Myr-malmer			
hafva blifvit upptagna till följande belopp:			
i Jönköpings Län för fyra masugnar		31,645	31
i Kronobergs Län för fyra masugnar		90,916	90
Summa		122,562	21

b) Tackjernstillverkningen.

Under året 1880 hafva varit begagnade 193 masugnar, hvaraf en med 2 pipor. Blåsningstiden har utgjort 40,594 dygn 11 timmar; och har tillverkningen uppgått till 9,544,472 centner 88 α, hvaraf 108,931 centner 4 α gjutgods, åstadkommet direkt ur masugnarna.

I nedanstående tabell, Lit. A, äro berörda förhållanden i afseende å ifrågavarande tillverkning närmare angifna särskildt för hvarje Län, der sådan tillverkning egt rum. .

Lit. A.

Tackjernstillverkningen, kalenderåret 1880.

Belägenhet.	Begagnade masugnar.	Blåsningstid.		Uppgifven tillverkning.						
		Antal.	Dygn.	Timmar.	Tackjern.		Gjutgods.		Summa.	
					Centner.	α.	Centner.	α.	Centner.	α.
Norrbottnens	1	192	10	55,625	40	1,807	84	57,433	24	
Vesterbottnens	2	281	6	49,581	22	1,481	41	51,062	63	
Vesternorrlands	4	745	23	176,676	26	3,003	62	179,679	88	
Gefleborgs	22	4,926	10	1,306,841	59	11,283	64	1,318,125	23	
Upsala	7	1,483	15	349,511	90	1,922	75	351,434	65	
Stockholms	4	607	17	130,319	—	1,621	70	131,940	70	
Kopparbergs	39	7,801	11	1,941,250	24	12,496	91	1,953,747	15	
Vestmanlands	18	3,965	7	1,035,383	67	5,526	91	1,040,910	58	
Örebro	49	10,701	7	2,331,783	16	39,619	55	2,371,402	71	
Skaraborgs	1	154	—	19,580	—	245	5	19,825	5	
Vernlands	23	6,237	19	1,411,589	91	13,683	39	1,425,273	30	
Elfsborgs	2	134	18	21,477	55	819	36	22,296	91	
Södermanlands	5	666	12	109,333	75	158	21	109,491	96	
Östergötlands	3	1,324	—	287,200	60	10,074	97	297,275	57	
Calmar	5	632	—	115,560	10	1,411	34	116,971	44	
Jönköpings	6	418	—	35,089	97	753	7	35,843	4	
Kronobergs	2	322	—	58,737	52	3,021	32	61,758	84	
Summa	193	40,594	11	9,435,541	84	108,931	4	9,544,472	88	

Fördelas, på sätt förut skett, tackjernstillverkningen å nedannämnda bergslager och öfriga orter i Riket, med angifvande af begagnade masugnar, blåsningstid, tillverkningsbelopp, dygnstillverkning samt medelbelopp för hvarje masugn af blåsningstid och tillverkning, med sistnämnda medelbelopp äfvensom tillverkningsbeloppen utjemnade till hela tal, så finnes förhållandet derutinnan för året 1880 hafva varit följande:

Lit. B.

Tackjernstillverkningen inom och utom Bergslag, kalenderåret 1880.

	Begagnade masugnar.	Blåsningstid.		Tillverkningsbelopp.	Dygnstillverkning.	Medelbelopp för hvarje masugn.	
		Antal.	Dygn.			Timmar.	Centner.
	<i>Inom Bergslag.</i>						
Vesterbergslagen i Kopparbergs Län	17	2,952	3	679,134	230.06	174	39,949
Norborgs Bergslag i Vestmanlands Län	12	2,470	7	601,327	243.45	206	50,111
Nya Kopparbergs, Hellefors, Grythytte, Hjulsjö, Lindes och Ramssbergs Bergslager i Örebro Län	24	4,768	9	1,092,174	229.04	199	45,507
Nora, Carlskoga, Lekebergs och Lerbäckes Bergslager i Örebro Län...	22	5,392	22	1,171,821	217.35	245	53,265
Filipstads Bergslag i Vermlands Län	15	4,229	17	920,782	217.69	282	61,385
Summor och medeltal	90	19,813	10	4,465,238	225.36	220	49,614
<i>Utom Bergslag</i>	103	20,781	1	5,079,235	244.41	202	49,313
Summor och medeltal för hela Riket	193	40,594	11	9,544,473	235.12	210	49,505
Förhållandet var kalenderåret 1879:							
<i>Inom Bergslag</i>	88	18,374	10	4,021,972	218.88	209	45,704
<i>Utom Bergslag</i>	94	16,714	1½	4,036,522	241.50	178	42,942
<i>För hela Riket</i>	182	35,088	11½	8,058,494	229.66	193	44,277

Den största för ett verk uppgifna tillverkning har åstadkommit vid det i Gefleborgs Län belägna, med två masugnar försedda, Sandvikens jernverk, hvarest den utgjort 257,860 centner, med en dygnstillverkning i medeltal för hvardera masugnen af 360.64 centner; hvaremot den minsta för någon verkstad anmälda tillverkningen finnes uppgifven för en masugn i Jönköpings Län, med 2,379 centner och en dygnstillverkning af 69.79 centner.

c) Gjutgodstillverkningen.

Enligt hvad redan blifvit omförmäldt och tabellen Lit. A utvisar, har under kalenderåret 1880 vid masugnarna omedelbarligen åstadkommit gjutgods till sammanräknadt belopp af 108,931.04 centner. Vid de egentliga gjuterierna åter, om hvilkas anläggning anmälan hos Bergs-öfverstyrelsen egt rum, och från hvilka i följd deraf uppgifter rörande tillverkningen skolat till nämnda Styrelse ingå, har, genom tackjerns omsmältning, gjutgods under berörda år blifvit till nedan angifna belopp tillverkad:

			Centner.	℔.
Vesterbottens Län: Bygdeå Socken	Robertsfors		1,380.	41.
Vesternorrlands Län: Sköns Socken	Sund	998. —		
» »	Mohög	1,676. 78.	2,674.	78.
Gefleborgs Län: Gefle Stad	Gefle gjuteri	8,688. 82.		
Valbo Socken	Forsbacka	4,916. 74.		
Torsåkers Socken	Hofors	4,891. 51.	18,497.	07.
Stockholms Stad:	Bergsund		8,459.	—
Stockholms Län: Tveta Socken	Bränninge		1,905.	—
Kopparbergs Län: Falu Stad	Falu gjuteri	1,675. 80.		
» »	Falu nya gjuteri	2,400. —		
Ore Socken	Furudal	323. 80.		
Grytnäs Socken	Avesta	2,786. —		
Nås Socken	Lindesnäs	198. 63.		
Garpenbergs Socken	Dormsjö	3,274. —		
Norrbärkes Socken	Morgårdshammar	5,279. 47.		
Aspeboda Socken	Vallmora	1,100. —		
Stora Tuna Socken	Domnarfvet	6,566. 80.	23,604.	50.
Vestmanlands Län: Arboga Stad	Arboga gjuteri	18,715. 26.		
Köpings Stad	Köpings gjuteri	9,854. —		
Vestanfors Socken	Fagersta	3,359. 80.		
Vittinge Socken	Molnebo	3,488. 96.	35,418.	02.
Örebro Län: Bodarne Socken	Laxå	1,644. 96.		
Lerbäckes Socken	Skyllberg	490. 81.		
Askers Socken	Brefven	6,040. 45.	8,176.	22.
Skaraborgs Län: Undenäs Socken	Forsvik		5,107.	—
Vermlands Län: Brunskogs Socken	Brunsborgsverken	258. 75.		
Eda Socken	Charlottenberg	1,839. 46.		
Elfsbacka Socken	Elfsbacka	849. 15.		
Fernebo Socken	Finnsyttan	2,924. 11.		
Rämens Socken	Liljendal	2,104. —		
Stafnäs Socken	Stömned	350. 03.	8,325.	50.
Göteborgs och Bohus Län: Göteborgs Stad	Göteborgs mekaniska verkstad	13,138. 86.		
Partille Socken	Jonsered	1,479. 60.	14,618.	46.
Södermanlands Län: Åkers Socken	Åker	3,867. —		
Frustuna Socken	Ehrendal	402. 77.		
Lilla Mellösa Socken	Hellefors	11,031. —		
Tunabergs Socken	Näfveqvarn	18,025. 34.		
Kila Socken	Stafsjö	2,651. —	35,977.	11.

			Centner.	G.
Östergötlands Län:	Risinge Socken	Finspång	11,823.	49.
	Motala Socken	Motala mekaniska verkstad	11,833.	63.
	Qvillinge Socken	Hult	1,679.	93.
				25,337. 05.
Calmar Län:	Gärdserums Socken	Forseström	1,962.	35.
	Lofta Socken	Öfverum	10,596.	15.
	Hallingsbergs Socken	Ankarsrum	18,200.	88.
	Vimmerby Socken	Storebro	2,760.	—
	Döderhults Socken	Oskarshamn	1,483.	82.
	Långemåla Socken	Hornsö	78.	81.
	Ljungby Socken	Fredrikström	1,211.	—
				36,293. 01.
Jönköpings Län:	Ingatorps Socken	Bruzaholm	3,610.	32.
	Gnosjö Socken	Häryd	1,347.	90.
	Hakarps Socken	Husqvarna	18,600.	—
	Åsenhöga Socken	Marieholm	1,322.	46.
	Käreda Socken	Åminne	2,077.	57.
				26,958. 25.
Kronobergs Län:	Öja Socken	Gemla	590.	91.
	Skatelöfs Socken	Huseby	494.	—
	Nottebäcks Socken	Klafreström	541.	79.
	Lenhofda Socken	Säfsjöström	732.	—
	Moheda Socken	Torp	5,116.	44.
	Sandsjö Socken	Örmo	6,823.	90.
				14,299. 04.
Blekinge Län:	Lösens Socken	Lyckeby		1,004. 86.
Malmöhus Län:	Malmö gjuteri		12,220.	—
	Ystads gjuteri		3,276.	36.
	Helsingborgs gjuteri		3,000.	—
				18,496. 36.
Kristianstads Län:	Kristianstads gjuteri			10,909. —
				Summa 297,440. 64.

På grund af hvad Collegium i sin underdåniga berättelse angående Bergshandteringen för år 1874 anført derom, att åtskilliga med här ifrågavarande fabriksinrättningar jemnförliga verkstäder finnes inom Riket anlagda, utan att om anläggningen af desamma gjorts sådan anmälan, som senast i Kongl. Förordningen angående utsträckt frihet för bergshandteringen den 20 September 1859 § 1 och Kongl. Förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 Juni 1864 § 10 vore föreskrifven, hvadan dessa verkstäder, hvilka i de flesta fall torde af vederbörande hafva betraktats såsom hänförliga till den klass af fabriksinrättningar, som i Kongl. Hallordningen den 2 April 1770 Art. II § 1 samt i Fabriks- och Handtverks-ordningen den 22 December 1846 § 18 afsetts, och å hvilka föreskrifterna i Kongl. Förordningen den 18 Juni 1864 § 9 egt tillämplighet, icke kunde, vid slikt förhållande, vara att räkna till sådana inrättningar, med hvilka Bergs-öfverstyrelsen hade befattning, samt att följaktligen uppgifterna om tillverkningen vid dessa verkstäder icke håller syntes böra, under nu gällande bestämmelser härutinnan, i berättelsen angående bergshandteringen upptagas, men att emellertid ett sammanförande på ett ställe af

uppgifterna om den årliga tillverkningen vid samtliga här åsyftade verkstäder för bearbetande af mineralrikets alster vore egnadt att i fråga om hela beloppet af tillverkningen gifva, bland annat, en lättare öfversigt, har Collegium äfven nu vidtagit den anordning, att i Collegii underdåniga berättelse angående Fabriker och Manufakturer kommer att, jemnte tillverkningen vid deri tillförene omförmälda slag af mekaniska verkstäder, under rubriken »Gjuterier och Mekaniska verkstäder» uppgifvas äfven tillverkningen vid de under här ofvan anförda rubrik, lit. c), hörande verkstäder, med anmärkning, att denna senare tillverkning är, såsom åstadkommen vid verkstäder tillhörande bergshandteringen, jemnväl i berättelsen rörande denna handtering upptagen.

d) Stångjernstillverkningen.

Under året 1880 hafva 270 stångjernsverk, med 731 smälthärddar eller smältugnar, varit begagnade; och har stångjernstillverkningen uppgått till 5,200,478 centner 79 α , enligt hvad i nedanstående tabell, Lit. C, finnes närmare angifvet.

Lit. C.

Stångjernstillverkningen, kalenderåret 1880.

L ä n.	Begagnade		Uppgifven tillverkning.	
	Verk.	Härddar eller ugnar.	Centner.	ö.
	Antal.	Antal.		
Norrbottnens	5	13	20,994	55
Vesterbottnens	4	11	33,937	84
Vesternorrlands	8	19	35,930	95
Jemtlands	2	2	990	67
Gefleborgs	32	85	618,212	1
Upsala	11	42	263,540	29
Stockholms	5	14	44,182	45
Kopparbergs	35	95	779,892	48
Vestmanlands	25	80	771,641	83
Örebro	41	139	1,135,428	48
Skaraborgs	4	5	11,806	11
Vermlands	34	106	801,767	65
Elfsborgs	6	12	44,967	7
Södermanlands	6	9	28,832	41
Östergötlands	18	¹⁾ 50	²⁾ 467,098	65
Calmar	11	³⁾ 20	57,097	49
Jönköpings	13	15	30,522	37
Kronobergs	9	9	16,982	49
Blekinge	1	5	36,653	—
Summa	270	731	5,200,478	79

¹⁾ Deraf 3 puddelugnar och 2 Martinsugnar.

²⁾ Deraf för 2 Martinsugnar tillverkade, såsom »stångjern» upptagna, 42,952.63 centner jern, benämndt »götmetall».

³⁾ Deraf 3 puddelugnar.

De största tillverkningsbeloppen äro uppgifna: för Uddeholmsverken i Vermlands Län, med 260,391.77 centner; för Bofors och Björkborns bruk i Örebro Län, med tillsammans 171,741.71 centner och derjemte 3,253.51 centner jern, utvalsadt af smältstycken från andra verk; för Degerfors jernverk, likaledes i Örebro Län, med 168,517.86 centner och 4,563.87 centner jern, utvalsadt af smältstycken från andra verk; för Finspångs och Lotorps bruk i Östergötlands Län, med tillsammans 135,299.73 centner; varande deremot det minsta tillverkningsbeloppet för något verk uppgifvet för ett bruk i Kronobergs Län med 161.45 centner.

Med åberopande af hvad i de underdåniga berättelserna för åtskilliga föregående år blifvit anfördt angående ej mindre det förhållandet, att vissa till denna gren af jernhandteringen hörande verk på senare tider börjat användas uteslutande eller i betydligare omfattning för tillverkandet af smältstycken, hvilka, der de ej disponerades direkt för export, hufvudsakligen vid andra, med valsverk försedda, verkstäder vällades och utarbetades, än ock svårigheten att med den form, i hvilken uppgifterna härom inkomme, och i anseende till berörda fördelning af tillverkningsarbetet, kunna, med nöjaktig tillförlitlighet, för alla förekommande fall beräkna, huru stort belopp af här åsyftade tillverkning borde under artikeln »Stångjern» upptagas, samt med omförmälade, att särskildt upptagna belopp tillverkade smältstycken blifvit i ofvan utförda summa tillverkad stångjern inräknade endast för så vidt bestämdt angifvits, att dessa smältstycken antingen inom landet förarbetats till något slags manufaktur eller vore afsedda att i oförändradt skick exporterar; får Collegium för öfrigt i hithörande afseende anmäla, att för nu ifrågavarande år, förutom nyssnämnda, i summa stångjern upptagna, tillverkning af smältstycken, hvilken utgör tillsammans 39,642 centner 45 q , en tillverkning af smältstycken, af hvilka utan tvifvel den öfvervägande andelen blifvit inom landet till stång- eller ämnes-jern förarbetad, finnes särskild uppgifven

för Norrbottens	Län af	26,390.67	centner,
» Vesternorrlands	» »	92,394.95	»
» Gefleborgs	» »	501,343.58	»
» Stockholms	» »	30,694.10	»
» Kopparbergs	» »	604,021.45	»
» Vestmanlands	» »	571,140.84	»
» Örebro	» »	184,244.55	»
» Vermlands	» »	776,107.53	»
» Elfsborgs	» »	52,684.25	»
» Östergötlands	» »	11,246.70	»
» Calmar	» »	47,461.45	»
» Blekinge	» »	46,473.00	»

Summa 2,944,203.07 centner.

e) Ståltillverkningen.

I likhet med hvad i de näst föregående underdåniga berättelserna egt rum, hafva uppgifterna om ståltillverkningen, hvilka dessförinnan varit i en gemensam tabell sammanförda med uppgifterna om manufaktur tillverkningen, här blifvit i en tabell för sig upptagna, dervid, i öfverensstämmelse med hvad

förut skett, och enär de inkomna uppgifterna härutinnan icke lemna stöd för någon särskild fördelning efter metallens hårdhetsgrad, beloppen af de enligt Bessemers metod åstadkomna tillverkningarna samt-
ligen hänförs till artikeln stål; och har, enligt hvad den sålunda upprättade tabellen, Lit. D., närmare
utvisar, tillverkning af stål under året åstadkommits vid 30 verk till ett belopp af 881,119 centner 49 a.

Lit. D.

Ståltillverkningen, kalenderåret 1880.

L ä n.	Be- gag- nade verk.	Uppgifven tillverkning.							
		Bessemer-stål.		Martin-stål.		Andra slag.		Summa.	
		Antal.	Centner.	℔.	Centner.	℔.	Centner.	℔.	Centner.
Vesternorrlands	1	—	—	—	—	¹⁾ 183	11	183	11
Gefleborgs.....	3	291,930	56	—	—	—	—	291,930	56
Upsala	3	—	—	—	—	²⁾ 5,495	61	5,495	61
Kopparbergs	3	56,591	60	21,904	50	³⁾ 2,933	88	81,429	98
Vestmanlands	3	83,789	5	—	—	⁴⁾ 15,532	50	99,321	55
Örebro	4	148,227	11	22,408	66	—	—	170,635	77
Vermlands	9	125,519	5	94,295	75	9,484	76	229,299	56
Elfsborgs	2	—	—	—	—	2,376	35	2,376	35
Östergötlands	2	—	—	—	—	²⁾ 447	—	447	—
Summa	30	706,057	37	138,608	91	36,453	21	881,119	49

De under rubriken Bessemer-stål upptagna tillverkningarna hafva åstadkommits å nedannämnda ställen, med följande belopp, nemligen:

vid Iggesund i Gefleborgs Län	60,182.40	centner,
» Sandviken i D:o d:o	208,767.83	»
» Forsbacka i D:o d:o	22,980.33	»
» Domnarfvet i Kopparbergs Län	15,445.10	»
» Långshyttan i D:o d:o	41,146.50	»
» Vestanfors i Vestmanlands Län	83,789.05	»
» Bångbro i Örebro Län	125,210.91	»
» Carlsdal i D:o d:o	200.05	»
» Stjernfors i D:o d:o	22,816.15	»
» Långbanshyttan i Vermlands Län	14,210.10	»
» Nykroppa i D:o d:o	83,728.95	»
» Uddeholmsverken i D:o d:o	12,509.75	»
» Borgvikshyttan i D:o d:o	6,791.90	»
» Björneborgshyttan i D:o d:o	8,278.35	»

Summa 706,057.37 centner.

¹⁾ Garfatål.²⁾ Brännstål.³⁾ Deraf 2,100.55 centner Uchatii-stål och 833.33 centner brännstål.⁴⁾ Deraf 6,032.50 centner brännstål och 9,500 centner puddelstål.

f) Jern- och Stål-manfakturtillverkningen.

För tillverkningen af jern- och stål-manufaktur under året 1880 hafva varit begagnade 177 verk; och är den vid dessa verk åstadkomna tillverkningen af nämnda slag uppgifven till ett sammanräknadt belopp af 764,772 centner 54 \mathfrak{C} , enligt hvad nedanstående tabell, Lit. E., närmare utvisar:

Lit. E.

Jern- och stål-manfakturtillverkningen, kalenderåret 1880.

L ä n.	Be- gag- nade verk.	Uppgifven tillverkning.									
		Plåt.		Spik.		Redskapssmide.		Diverse annan manufaktur.		Summa.	
		Antal.	Centner.	\mathfrak{C} .	Centner.	\mathfrak{C} .	Centner.	\mathfrak{C} .	Centner.	\mathfrak{C} .	Centner.
Norrbottnens	4	—	—	626	20	—	—	30,801	45	31,427	65
Vesterbottnens	3	—	—	642	30	15	20	1,390	8	2,047	58
Vesternorrlands	11	—	—	713	15	1,699	63	49,486	23	51,899	1
Jemtlands	2	—	—	5	4	—	—	294	7	299	11
Gefleborgs	9	—	—	1,992	52	676	91	¹⁾ 60,892	99	63,562	42
Upsala	2	—	—	54	9	—	—	655	86	709	95
Stockholms	1	—	—	9	74	—	—	—	—	9	74
Kopparbergs	12	55,532	84	2,561	74	4,322	70	²⁾ 2,686	80	65,104	8
Vestmanlands	6	49,256	49	9,804	47	5,612	57	5,459	13	70,132	66
Örebro	18	25,831	79	15,519	79	2,786	22	7,430	94	51,568	74
Skaraborgs	5	—	—	5,171	30	50	—	1,141	—	6,362	30
Vermlands	25	—	—	31,999	7	354	7	15,244	69	47,597	83
Elfsborgs	8	—	—	754	75	6,152	—	2,199	93	9,106	68
Göteborgs och Bohus	4	—	—	—	—	—	—	6,052	77	6,052	77
Södermanlands	7	12,190	82	4,372	11	973	57	846	81	18,383	31
Östergötlands	19	125,173	51	51,374	83	651	2	³⁾ 35,060	5	212,259	41
Calmar	10	—	—	12,814	9	8,648	70	⁴⁾ 21,968	98	43,431	77
Jönköpings	9	—	—	116	—	2,069	29	4,163	28	6,348	57
Kronobergs	16	—	—	809	66	974	71	1,157	34	2,941	71
Blekinge	3	12,168	—	35,809	—	—	—	345	25	48,322	25
Kristianstads	1	—	—	—	—	—	—	8,000	—	8,000	—
Malmöhus	2	—	—	—	—	—	—	19,205	—	19,205	—
Summa	177	280,153	45	175,149	85	34,986	59	274,482	65	764,772	54

¹⁾ Deraf 47,620.98 centner maskindelar, jernvägshjulringar och axlar af Bessemer-stål samt 5,083.04 centner jern- och stål-tråd.

²⁾ Deraf 943.40 centner jernvägsskenor.

³⁾ Deraf 13.48 centner s. k. jernduk och 8,435.09 centner hjulband.

⁴⁾ Deraf 19,960 centner jerntråd.

2:o. Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm äfvensom svafvelkis.

Uti de för vinnande af annan malm än jernmalm och för vinnande af svafvelkis arbetade grufvor hafva af dessa mineralier erhållits följande belopp, nemligen:

	Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.		
	Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.	
Silfver- och Bly-malmer: = (ur 37 grufvor) 305,595.50 grufvor.	Kopparbergs Län:					
	Stora Schedvi Socken.....	Löfåsfältet	1	936	—	
	Norrbärkes Socken	Svartbergsgrufvan	1	2,355	—	
	Silfbergs Socken	Mellangrufvan	1	180	—	
		S:a för Kopparbergs Län	3	3,471	—	
	Vestmanlands Län:					
	Sala Socken.....	Sala Silfververks grufvor...	6	250,234	—	
		S:a för Vestmanlands Län	6	250,234	—	
	Örebro Län:					
	Ljusnarsbergs Socken.....	Kafveltorpsfältet	2	14,325	50	
		Blybergsfältet	1) 6	—	—	
	Lindes Socken	Guldsmedshyttfältet.....	1) 1	—	—	
	Hellefors Socken.....	Parallelgrufvan	1	40	—	
		Otto Rymningsgrufvan	1	60	—	
		Jan Olofsgrufvan	1	100	—	
		Berglundsgrufvan	1) 1	—	—	
	Hammars Socken	Valdemarsgrufvan.....	1	2,900	—	
	Hammars o. Lerbäcks S:r	Åmmebergsfältet	19	32,559	—	
	Östergötlands Län:					
	Godegårds Socken.....					
		S:a för Örebro och Östergötlands Län	33	49,984	50	
	Calmar Län:					
	Gladhammars Socken.....	Gladhammarsfältet	1	106	—	
	S:a för Calmar Län	1	106	—		

1) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Elfsborgs Län:				
Ånimskogs Socken	Tottengrufvan	1	1,100	—
	Vassviksgrufvan	1	700	—
	<u>S:a för Elfsborgs Län</u>	<u>2</u>	<u>1,800</u>	<u>—</u>
	Summa för Riket	45	305,595	50
Jemtlands Län:				
Kalls Socken	Bjelkesfältet	1	2,984	20
Åre Socken	Fröåfältet	1	1,169	20
	Riksdalshöjden N:o 4	¹⁾ 1	—	—
	<u>S:a för Jemtlands Län</u>	<u>3</u>	<u>4,153</u>	<u>40</u>
Kopparbergs Län:				
Kopparbergs Socken	Stora Kopparbergs grufva...	1	451,253	—
	<u>S:a för Kopparbergs Län</u>	<u>1</u>	<u>451,253</u>	<u>—</u>
Örebro Län:				
Ljusnarsbergs Socken	Ljusnarsbergsfältet	¹⁾ 1	—	—
	Kafveltorpsfältet	2	²⁾ 27,097	50
	D:o	¹⁾ 4	—	—
	Vestra Silfhyttefältet	¹⁾ 1	—	—
Ramsbergs Socken	Häkansbodafältet	¹⁾ 2	—	—
Hjulsjö Socken	Fredriksbergsgrufvan	¹⁾ 1	—	—
	<u>S:a för Örebro Län</u>	<u>11</u>	<u>27,097</u>	<u>50</u>
Södermanlands Län:				
Tunabergs Socken	De Beschiska grufvan	1	³⁾ 9,232	—
	<u>S:a för Södermanlands Län</u>	<u>1</u>	<u>9,232</u>	<u>—</u>
Östergötlands Län:				
Värna Socken	Bersbo Storgrufva	1	} 102,603	—
	Oscarsgrufvan	1		
	Steffenburgsgrufvan	1	26,019	—
Björnsätters Socken	Grönhögsgrufvan	1	60,530	—
Åtvids Socken	Mormorsgrufvan o. Hag-gr.	2	3,345	—
	<u>S:a för Östergötlands Län</u>	<u>6</u>	<u>192,497</u>	<u>—</u>

¹⁾ Utan uppgifvet malmfång.

²⁾ Malmen innehållande delvis jemnte koppar äfven bly och zink.

³⁾ Malmen jemväl kobolthaltig.

Koppar-malm:
= (ur 18 grufvor) 691,291.90
grufvor.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Calmar Län:				
Gladhammars Socken.....	Gladhammarsfältet	2	¹⁾ 4,059	—
	S:a för Calmar Län	2	4,059	—
Elfsborgs Län:				
Ånimskogs Socken	Tottengrufvan	1	400	—
	Vassviksgrufvan	1	1,200	—
	Skogsgårdsgrufvan	1	1,400	—
	S:a för Elfsborgs Län	3	3,000	—
	Summa för Riket	27	691,291	90
Örebro Län:				
Hammars o. Lerbäcks S:r	Venafältet.....	1	706	—
	S:a för Örebro Län	1	706	—
Calmar Län:				
Gladhammars Socken.....	Gladhammarsfältet	3	7,073	—
	S:a för Calmar Län	3	7,073	—
	Summa för Riket	4	7,779	—
Upsala Län:				
Dannemora Socken	Dannemora Södra malmfält	1	22,488	—
	S:a för Upsala Län	1	22,488	—
Kopparbergs Län:				
Silfbergs Socken.....	Nedra Vallgrufvan	1	928	—
	S:a för Kopparbergs Län	1	928	—
Örebro Län:				
Ljusnarsbergs Socken.....	Kafveltorpsfältet	2	1,560	—
Hammars Socken	Valdemarsgrufvan.....	1	80,000	—
Lerbäcks o. Hammars S:r	Åmmebergsfältet	16	917,427	—
Östergötlands Län:				
Godegårds Socken		3		
	S:a för Örebro och Östergötlands Län	22	998,987	—
	Summa för Riket	24	1,022,403	—

Kobolt-malm:
= (ur 4 grufvor) 7,779 centner.

Zink-malm:
= (ur 24 grufvor) 1,022,403 centner.

¹⁾ Malmen jemnväl kobolthaltig.

²⁾ Från beloppet uppfordrad zinkmalm är afräknad ett belopp ur samma malm utsofrad blymalm.

	Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.		Erhållen malm.	
	Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.	
Mangan-malm: = (ur 6 grufvor) 32,615 centner.	Vermlands Län:					
	Fernebo Socken	Långbansfältet	1	¹⁾ 16,050	—	
		S:a för Vermlands Län	1	16,050	—	
	Jönköpings Län:					
	Ödestugu Socken	Spexeryds o. Hohultsgrufvor	5	²⁾ 16,565	—	
		S:a för Jönköpings Län	5	16,565	—	
	Summa för Riket	6	32,615	—		
Svafvelkis: = (ur 1 grufva) 34,866 centner.	Kopparbergs Län:					
	Kopparbergs Socken	Stora Kopparbergs grufva...	1	34,866	—	
		S:a för Kopparbergs Län	1	34,866	—	
		Summa för Riket	1	34,866	—	

Dessutom hafva å fyndigheter tillhörande här ifrågasvarande slag blifvit under året försvarsvis och utan uppgifvet malmfång arbetade följande antal grufvor, nemligen: å *silfver- och bly-malmer*, inom Jemtlands Län 2 grufvor; å *koppar-malm*, inom Vesternorrlands Län 1 grufva och inom Jönköpings Län 5 grufvor; samt å *nickel-malm*, inom Vesternorrlands Län 2 grufvor, inom Södermanlands Län 2 grufvor, inom Östergötlands Län 1 grufva och inom Calmar Län 1 grufva.

3:o. De så kallade Ädlare verken, med dervid åstadkomna tillverkningar.

Guld.

Vid *Konung Gustaf III:s Silfververk* i Falun hafva erhållits 12 ℔ 49 ort 23 korn guld. Tillverkningen är afradsfri.

Silfver.

Vid *Konung Gustaf III:s Silfververk* i Falun har åstadkommits en tillverkning af 1,485 ℔ 28 ort 43 korn silfver. Tillverkningen är afradsfri.

Sala Silfververk i Vestmanlands Län: Grufvebrytningen har här drifvits i 76 arbetsrum, alla för Sala bergslags räkning. Af dessa arbetsrum hafva tillhört Storgrufvan 40, Carlsschachtsgrufvan 25,

¹⁾ Enligt uppgift bestående af Braunit och Hausmannit.

²⁾ Brunsten.

Torgschachtsgrufvan 7, samt (utom Odalgrufve-utmålet), Vattengrufvan 1, Grafgrufvan 1 och Biskopsgrufvan 2; och varit brutna: för vinnande af malm medelst vägg- och pallstrossning 27, för nya fyndigheters uppsökande eller för beredande af nya pallarbeten medelst ortdrifning 38, för ävägabringande af kommunikationer medelst ortdrifning 8 samt för afsänkning 3. Orterna hafva drifvits till en sammanräknad längd af 1,413.²⁵ fot och sänkingsarbetena till ett sammanlagdt djup af 92.⁷⁵ fot. Grufvøbrytningen för året har utgjort 475,304 centner berg, hvarur erhållits 3,406 centner stuffmalm, 139,271 centner vaskmalm samt 107,557 centner s. k. sylta.

Stuffmalmens silfverhalt utgjorde i medeltal: helstuffens 77.4 ort per centner och halfstuffens 19.1 ort per centner.

I Anrikningsverket hafva förarbetats 120,661 centner vaskmalm, som öfverhufvud innehållit 2.75 procent blyglans, och dervid erhållits 5,554 centner slig, med en silfverhalt i medeltal af 12.1 ort per centner, samt 1,587 centner slig, med en silfverhalt i medeltal af 15.5 ort per centner.

För blysmältningen hafva från de förberedande processerna blifvit uppförda 10,494.60 centner stuffmalm och sliger; hvaraf, efter drifning och finering, erhållits 1,602 \approx 12 ort bergfint silfver.

Den egentliga afraden utgör $\frac{1}{10}$ af tillverkningen.

Af Silfververkets ränteersättningsfond, som, enligt nådigt Bref till Kammar- och Commerce-Collegierna den 28 Mars 1873, skolat vid utgången af kalenderåret 1873 anses vara fullbildad och vid sistnämnda tid uppnått ett kapitalbelopp af 330,531 kronor 50 öre, äro, enligt inkomna räkenskaper öfver sagda fond, hos Sala bergslag innestående ett kapitalbelopp af 44,554 kronor 50 öre, samt återstoden, 285,977 kronor, placerad dels mot skuldförbindelser, intecknade i fastigheter å landet, dels i Vexjö Hypoteksförenings obligationer.

Sammanräknade silfvertillverkningen inom Riket har för året sålunda utgjort 3,087 \approx 40 ort 43 korn.

Koppar.

Stora Kopparberget i Kopparbergs Län: Antalet af de under året i Stora Kopparbergs grufva brutna arbetsrum har uppgått till 53, af hvilka drifvits: 37 på malmfång, 10 på försök, 5 för vinnande af kommunikationer samt 1 för vinnande af svafvelkis. Af dessa arbetsrum hafva drifvits 54 i fast klyft och 3 i ras. Berguppförningen har uppgått till 958,826 centner, af hvilka erhållits i nästföregående tabell för denna grufva upptagna 451,253 centner kopparmalm och 34,866 centner svafvelkis. Koppar-tillverkningen, som under året uteslutande åstadkommits genom lakning och utfällning, har uppgått till ett belopp af 15,735 centner 39 \approx raffinerad koppar.

Vid *Korsnäs Slagbrukshytta* i Vika Socken och Kopparbergs Län äro tillverkade 14 centner skärsten.

Kafveltorps Kopparverk i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län: Härstädes hafva tillverkats 2,027 centner 10 \approx garkoppar.

Vid *Bångbro Kopparverk* i samma Socken hafva tillverkats 667 centner 15 \approx garkoppar.

Åtvidabergs Kopparverk i Åtvids Socken och Östergötlands Län: Vid detta verk hafva nedsmälts 130,272 centner malm från Bersbo malmfält, 46,571 centner malm från Grönhögsgrufvan, 2,000 centner från Varpgrufvan, 3,345 centner från Haggrufveförsöket samt 36,044 centner oren slagg och ugnsgods,

eller tillsammans 218,232 centner kopparhaltigt gods. Af 37,838 centner 30 a rostad skärsten och 1,827 centner 50 a garkrats och hårdgods hafva i en råkopparugn under 187 blåsningsdygn tillverkats 8,350 centner råkoppar, eller i medeltal 44 centner 70 a per dygn; hvarjemnte ur nasar, bildade i råkopparugnen, vid smältning i nashärd utbringats 102 centner råkoppar. Den sålunda tillverkade råkopparn, utgörande 8,452 centner, har behandlats i garugn, hvarvid erhållits 650 centner garkoppar och 6,482 centner 70 a raffinerad koppar, eller tillsammans 7,132 centner 70 a koppar.

Gladhammars Kopparverk i Gladhammars Socken och Calmar Län: Vid det härstädes anlagda förädlingsverket för malmens tillgodogörande »på våta vägen» hafva tillverkats 96 centner cementkoppar.

Vid *Lessebo bruk* i Kronobergs Län har tillverkats 28 centner 20 a garkoppar.

Enligt hvad nu blifvit omförmäldt, är koppertillverkningen i Riket under ifrågavarande år att upptaga till 25,686 centner 54 a koppar.

Vid här nämnda kopparverk är tillverkningen från och med år 1878 afradsfri.

Nickel.

Någon nickeltillverkning har under året icke inom Riket egt rum.

Messing.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Centner.	a.	ort.
Vid <i>Skultuna Messingsbruk</i> i Skultuna Socken och Vestmanlands Län.....	4,919.	65.	49.
» <i>Torshammars Manufakturverk</i> i Norbergs Socken och samma Län.....	117.	24.	73.
» <i>Gusums Messingsbruk</i> i Ringarums Socken och Östergötlands Län.....	1,582.	74.	—
Summa	6,619.	64.	22.

4:o. Diverse Verk och Tillverkningar.

Kopparhamrar och Kopparvalsverk.

Tillverkningen vid dessa verk har utgjort:

	Centner.	a.	ort.
Vid <i>Domnarfvet</i> i Kopparbergs Län	1,700.	5.	—
» <i>Skultuna</i> i Vestmanlands Län	3,677.	20.	67.
» <i>Granefors</i> i Blekinge Län	1,091.	8.	25.
Summa	6,468.	33.	92.

Gjutgods af annan metall än jern.

Tillverkningen af sådant gods uppgifves vara åstadkommen till följande belopp:

	Centner.	℔.	ort.
Vid <i>Mohögs</i> Mekaniska verkstad i Vestmanlands Län	7.	55.	—
» <i>Hofors</i> Manufakturverk i Gefleborgs Län	23.	36.	—
» <i>Köpings</i> Mekaniska verkstad	54.	—	—
» <i>Skultuna</i> i Vestmanlands Län	546.	1.	65.
» <i>Torshammars</i> Manufakturverk i samma Län	29.	53.	23.
» <i>Motala</i> Mekaniska verkstad	621.	87.	—
» <i>Göteborgs</i> Mekaniska verkstad	284.	62.	—
» <i>Finnshyttan</i> i Vermlands Län	1,736.	90.	—
» <i>Kristianstads</i> Mekaniska verkstad	70.	—	—
» <i>Ystads</i> Mekaniska verkstad	30.	—	—
	Summa 3,403.	84.	88.

Bly

har blifvit tillverkad till följande belopp:

	Centner.	℔.
Vid <i>Sala</i> silfververk	1) 572.	40.
» <i>Kafveltorps</i> hytta i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län	2) 4,059.	1.
	Summa 4,631.	41.

Dessutom är uppgifven vid *Sala* silfververk en tillverkning af 2.60 centner silfverglitt eller röd glete till afsalu äfvensom vid *Kafveltorps* smältverk en tillverkning af 300 centner verkbly, framställt af skärsten från föregående års smältningar. Någon nedsmältning af blymalmer har vid sistnämnda verk ej under året egt rum.

Zink.

Ur de Bolaget *La Vieille Montagne* tillhöriga grufvor inom *Åmmebergs* malmfält, beläget dels i *Lerbäcks* och *Hammars* Socknar i *Örebro* Län, dels i *Godegårds* Socken i *Östergötlands* Län, hafva jemnte ett ur den vunna malmen erhållet, till 32,559 centner angifvet, belopp blymalm, uppfordrats 917,427 centner zinkmalm. Ur denna malm äro utsofrade 144,914 centner stuffblende, hvarjemnte i vaskverk blifvit behandlade 759,834 centner fattigare zinkmalm, af hvilka erhållits 280,183 centner koncentreradt vaskblende. Af dessa belopp blende hafva 312,647 centner blifvit rostade och lemnat 286,440 centner rostadt blende, innehållande omkring 42 procent metallisk zink. Dessutom hafva, enligt hvad å

¹⁾ S. k. Friskbly.

²⁾ S. k. Raffinadbly, åstadkommet genom raffinering af verkbly, tillverkad under föregående år.

sidan 22 angifvits, ur en grufva i Dannemora södra malmfält upphemtats 22,488 centner, ur Nedra Vallgrufvan i Kopparbergs Län 928 centner, ur Kafveltorps grufvor i Örebro Län 1,560 centner samt ur Valdemarsgrufvan i samma Län 80,000 centner zinkmalm.

Metallisk zink har icke blifvit inom Riket tillverkad.

Kobolt.

Af de, enligt uppgift å sidan 22, brutna belopp koboltmalm har Vena-malmen icke, så vidt anmäldt är, undergått någon vidare bearbetning inom Riket, men af malmen från Gladhammarsfältet har vid Gladhammars kopparverk i Calmar Län tillverkats 37 centner 52 α koboltoxid samt 591 centner mineralfärger. Dessutom har vid Tunaberg i Södermanlands Län, af kobolthaltigt gods från Tunabergs koppargrufva, genom stampning och vaskning erhållits renad koboltmalm till ett belopp af 1,056 α , af hvilket belopp i afrad erlagts $\frac{1}{30}$.

Brunsten.

Af de, enligt uppgift å sidan 23, ur Spexeryds och Hohults grufvor i Jönköpings Län erhållna belopp brunsten hafva genom förmalning blifvit pulveriserade 500 centner.

Svafvel.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Centner.
Vid <i>Falu</i> svafvelverk.....	6,016.
	Summa 6,016.

Kopparvitriol.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Centner.	α .
Vid <i>Falu</i> vitriolverk.....	3,348.	1.
	Summa 3,348.	1.

Jernvitriol.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Centner.	α .
Vid <i>Falu</i> vitriolverk.....	6,937.	80.
» <i>Dylta</i> vitriolverk i Örebro Län.....	454.	40.
» <i>Ölands</i> vitriolverk i Calmar Län.....	2,533.	—
	Summa 9,925.	20.

Rödfärg.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Centner.	℔.
Vid <i>Falu</i> Rödfärgsverk	30,272.	—
» <i>Östra Silfbergs</i> Rödfärgsverk i Kopparbergs Län	470.	—
» <i>Ridkärrs</i> D:o i Örebro Län	1,800.	—
» <i>Dylta</i> D:o i samma Län	3,387.	20.
» <i>Ölands</i> D:o i Calmar Län	572.	—
	<u>Summa</u> 36,501.	20.

För tillverkningen af jernvitriol och rödfärg vid Dylta har afrad skolat utgå med $\frac{1}{30}$ af tillverkningsbeloppet. Tillverkningen af dessa slags produkter äfvensom af svafvel och kopparvitriol vid öfriga verk, för hvilka sådan tillverkning här uppgifvits, är från och med år 1878 afradsfri.

Alun.

Häraf äro tillverkade:

	Centner.	℔.
Vid <i>Ölands</i> Alunverk i Calmar Län	5,100.	—
» <i>Andrarums</i> D:o i Kristianstads Län	1,059.	52.
	<u>Summa</u> 6,159.	52.

Blyerts.

Häraf hafva åstadkommits:

	Centner.	℔.
Vid <i>Fagersta</i> Blyertsverk i Vestmanlands Län	478.	—
» <i>Norbergs</i> D:o i samma Län	545.	85.
	<u>Summa</u> 1,023.	85.

Porfyr.

Några arbeten häraf hafva under året icke blifvit åstadkomna.

Marmor.

Vid *Kolmårdens* Marmorbruk i Östergötlands Län hafva arbeten häraf blifvit förfärdigade till ett värde af 2,765 kronor 5 öre, förutom en större, till värdet ej uppgifven, beställning för Upsala Universitets byggnad, och har dessutom »pousserad marmor» afyttrats till ett värde af 190 kronor 35 öre,

hvarjemnte uppgifvits att vid *Clastorps* Marmorbruk i Södermanlands Län arbeten af marmor åstadkommits till ett värde af 6,000 kronor; utgörande de uppgifna värdebeloppen tillsammans 8,955 kronor 40 öre.

Stenkol.

Häraf hafva blifvit uppbrutna *):

	Kubikfot.
Vid <i>Höganäs</i> i Malmöhus Län:	
af sorten N:o 1	564,735.
» » N:o 2	945,818.
» » N:o 3	<u>419,545.</u> 1,930,098.
» <i>Vallåkra Bolags</i> Stenkolsfält vid <i>Billesholm</i> i samma Län:	
af sorten N:o 1	859,971.
» » N:o 2	<u>740,589.</u> 1,600,560.
» <i>Kroppss Bolags</i> Stenkolsfält vid <i>Bjuf</i> i samma Län:	
af sorten N:o 1	837,054.
» » N:o 2	<u>211,341.</u> 1,048,395.
» <i>Eslöfs Bolags</i> Stenkolsfält vid <i>Stabbarp</i> i samma Län	2,944.
» <i>Boserups D:o</i> D:o vid <i>Boserup</i> i samma Län:	
af sorten N:o 1	67,202.
» » N:o 2	825.
» » N:o 3	<u>8,419.</u> 76,446.
» <i>Skromberga</i> Stenkolsfält i Ekeby Socken i samma Län:	
af sorten N:o 1	69,364.
» » N:o 2	<u>89,952.</u> 159,316.
	<u>Summa 4,817,759.</u>

*) Uppgifterna härom äro delvis hemtade ur en af t. f. Grufveingenjören inom Södra Bergmästare-Distriktet afgifven berättelse i ämnet.

De, enligt hvad nu blifvit omförmäldt, under kalenderåret 1880 åstadkomna bergverksprodukter äro i nedanstående tabell, Lit. G., summariskt för hvarje slag, upptagna; varande äfven, för jemnförelse härutinnan, produktionsbeloppen under den näst föregående tiden från och med bruksåret 1876 i tabellen införda.

Lit. G. *Bergverksprodukter för tiden från och med bruksåret 1876 till och med kalenderåret 1880.*

	Bruksåret 1876.	Bruksåret 1877.	November och December 1877.	Kalenderåret 1878.	Kalenderåret 1879.	Kalenderåret 1880.
Jernmalm, Bergmalm Centner	18,528,504.50	17,252,940.10	2,539,641	15,821,520.05	15,115,184	18,117,555.60
Do Sjö- och Myr-malmer »	211,787.93	127,557.55	—	115,585.10	67,151.90	122,562.21
Tackjern, oberäknadt gjutgods, till- verkad vid masugnarna..... »	8,109,408.83	7,913,183.99	607,270.01	7,845,577.64	7,914,074.06	9,435,541.84
Gjutgods, tillverkad vid masug- narna..... »	182,439.02	192,096.63	11,054.66	173,165.06	144,420.07	108,931.04
Gjutgods, tillverkad genom tack- jerns omsmältning..... »	415,994.26	393,875.66	54,353.15	316,289.35	254,754.91	297,440.64
Stångjern..... »	4,997,285.30	5,288,900.36	704,068.57	4,657,059.63	4,929,840.14	5,200,478.79
Stål..... »	566,216.80	523,497.01	56,920.85	609,723.94	650,020.19	881,119.49
Jern- och Stål-manufaktur..... »	929,147.20	929,076.19	156,826.96	866,337.06	651,778.73	764,772.54
Silfver- och Bly-malmer..... »	221,647.60	209,815.80	26,246	212,121	344,989	305,595.50
Guld..... »	14.5508	10.1645	1.6964	22.8638	7.8750	12.4923
Silfver..... »	1,877.34	2,002.16	327.29	2,983.1831	3,188.04	3,087.4043
Kopparmalm..... Centner	659,390.38	666,796.56	128,765.52	611,799.75	670,684.50	691,291.90
Koppar..... »	21,201.85	17,224.65	3,013.30	25,564.79	19,131.94	25,686.54
Nickelmalm..... »	177,917	142,390	8,134	9,254	—	—
Nickelsten..... »	1,035.25	1,441.50	196.90	1,388.05	173.25	—
Nickelspis..... »	790.08	592.35	—	692.72	126.42	—
Nickelkoppar..... »	220.08	946.13	130.61	791.29	433.16	—
Messing..... »	5,246.6771	6,003.8205	1,084.0083	6,519.1537	7,310.4879	6,919.6422
Kopparsmide..... »	6,698.1535	6,395.02	1,123.1950	6,264.0379	3,885.1853	6,468.3392
Gjutgods af annan metall än jern »	759.04	1,368.9875	161.7080	936.2438	999.8864	3,403.8468
Bly..... »	1,007.98	761.7765	454.14	1,025.86	1,040.30	4,631.41
Blyplåt..... »	—	11.24	—	—	5.2070	—
Zinkmalm..... »	¹⁾ 835,692	¹⁾ 940,206	¹⁾ 136,032	¹⁾ 959,708	¹⁾ 1,030,810	¹⁾ 1,022,403
Koboltmalm..... »	2,368.89	3,595.32	3,599	17,073	5,257	7,779
Koboltmalm, renad..... »	987	1,061	—	901	1,234	1,056
Manganmalm..... Centner	15,816	19,272	846	9,188	7,540	32,615
Svafvelkis..... »	42,513	41,796	1,000	400	15,000	34,866
Svafvel..... »	4,502	3,446	600	2,905	6,688	6,016
Kopparvitriol..... »	6,735.28	4,164.47	176.32	2,188.50	4,108.92	3,348.01
Jernvitriol..... »	5,146.80	4,685.80	401.20	8,498	3,060	9,925.20
Rödfärg..... »	39,900.52	35,156.40	4,968	27,513.60	15,603.20	36,501.20
Alun..... »	11,128.60	9,615.88	734.40	9,312	6,153.20	6,159.52
Blyerts..... »	621.45	1,685.10	65.15	1,451.45	848.20	1,023.85
Marmor..... till värde i Kronor af	20,104.12	15,999.89	2,242	16,323.98	12,551.94	8,955.40
Stenkol..... Kubikföt	3,694,074	4,488,437	471,785	4,429,889	4,884,180	4,817,759

¹⁾ Från beloppet uppfördrad zinkmalm är här afräknadt ett belopp ur samma malm utsofrad blymalm.

5:o. Arbetskraft.

Vid bergverks- och bruks-rörelsen hafva, enligt de uppgifter, som derom inkommit, under året varit använda 27,364 arbetare, såsom i följande tabell, Lit. H., finnes närmare angifvet.

Lit. H. Antal arbetare, använda vid bergverks- och bruks-rörelsen, kalenderåret 1880.

	Jerngrufvorna.				Jernverken.					Andra verk med tillhörande grufvor.				Summa Summarum.
	Ständige.	Tillfällige.	Qvinnor och barn.	Summa.	Masugnarna.	Stångjernsverken.	Manufakturverken och Gjuterierna.	Kj klassificerade.	Summa.	Guld-, Silver- och Bly-verken.	Kopparverken.	Åtskilliga andra.	Summa.	
Norrbottnens Län	—	2	—	2	29	78	116	—	223	—	—	—	—	225
Vesterbottens »	—	—	—	—	43	63	35	—	141	—	—	—	—	141
Vesternorrlands »	—	—	—	—	96	109	154	—	359	—	—	—	—	359
Jemtlands »	—	—	—	—	—	7	7	—	14	—	27	—	27	41
Gefleborgs »	186	10	—	196	509	785	350	198	1,842	—	—	—	—	2,038
Upsala »	356	19	12	387	182	390	21	5	598	—	—	—	—	985
Stockholms Län och Stad	92	23	30	145	81	132	409	—	622	—	—	—	—	767
Kopparbergs Län	936	44	97	1,077	936	928	475	209	2,548	25	375	108	508	4,133
Vestmanlands » { Utom Sala Bergs-	390	25	41	456	512	946	350	52	1,860	—	—	170	170	2,486
Sala Bergshauptmans Distrikt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	235	—	—	235	235
Örebro Län	1,224	270	98	1,592	991	1,307	346	—	2,644	24	174	813	1,011	5,247
Skaraborgs »	—	—	—	—	22	23	137	—	182	—	—	—	—	182
Vermlands »	681	155	10	846	526	1,401	278	—	2,205	—	—	—	—	3,051
Elfsborgs »	—	—	—	—	45	113	126	—	284	—	—	—	—	284
Östergötlands »	—	—	—	—	—	—	465	—	465	—	—	—	—	465
Östergötlands »	208	12	35	255	104	53	224	—	381	—	14	20	34	670
Östergötlands »	37	2	5	44	82	726	294	1	1,103	—	635	521	1,156	2,303
Calmar »	—	—	—	—	74	159	325	—	558	—	65	100	165	723
Jönköpings »	8	—	—	8	94	32	394	16	536	—	—	24	24	568
Kronobergs »	—	—	—	—	26	31	135	3	195	—	—	—	—	195
Blekinge »	—	—	—	—	—	—	212	—	212	—	5	—	5	217
Kristianstads »	—	—	—	—	—	—	160	—	160	—	—	15	15	175
Malmöhus »	—	—	—	—	—	—	837	—	837	—	—	1,037	1,037	1,874
Summa	4,118	562	328	5,008	4,352	7,283	5,850	484	17,969	284	1,295	2,808	4,387	27,364

hvarjemnte vederbörande Bergmästare uppgifvit, att den arbetskraft, som blifvit använd för upptagandet af det inom Jönköpings och Kronobergs Län upphemtade, här ofvan angifna, belopp sjö- och myr-malmer, vore att anse såsom motsvarande 1,885 mansdagsverken.

I afseende å olycksfall, timade bland de vid bergverken under året sysselsatte arbetare, har blifvit anmäldt:

att inom Norrbottens Län: vid Altappens valsverk en person uti en klippsax skadat sin ena hand;

att inom Kopparbergs Län: uti en af Vinkärns grufvor en person, af erhållen skada vid rensning af ett tak, omkommit; uti Stora Örngrufvan en person omkommit genom fall från stegvägen; uti Vestra Bredmossgrufvan i Folkärna Socken en person nedfallit från en stege och omkommit; vid Björnhyttegrufvan i Grängesberget en person, sysselsatt med byggnadsarbete i dagen, träffats i hufvudet af en nedfallande bjelke med den påföljd, att han snart derefter aflidit; uti Sultingrufvan i Gräsberget en person blifvit skadad, men återstald; uti Knappkärnsgrufvan i Hedemora Socken en person dödats af en från lafven nedfallande sten; vid Stora Kopparberget en person omkommit till följd af egen grof vårdslöshet vid gräfning af vittradt varp; och uti Bispberget en person omkommit genom fall från en bro;

att inom Vestmanlands Län: uti Sala grufva två personer dödats genom ras och två personer skadats genom sprängskott; i Norbergs Socken uti Kärrgrufvan en person omkommit genom ett vådaskott; uti Kilgrufvan en person träffats i hufvudet af en nedfallande sten och deraf ljutit döden; uti Kolningsbergsgrufvorna två personer blifvit skadade af en från liggväggen nedglidande klyft, men återstalda; uti Granrotsgrufvan en person blifvit skadad, men återstald; uti Föreningsgrufvan en person, till följd af erhållen skada vid nedbrytning af berg efter sprängning, aflidit;

att inom Östergötlands Län: vid Nartorps grufvor en person träffats i hufvudet af en nedfallande sten och deraf ljutit döden;

att inom Calmar Län: uti Gladhammars grufvor en person blifvit skadad af en nedfallande borr;

att inom Örebro Län: uti Stora Slotterbergsgrufvan en person blifvit af en från grufvans tak nedfallande sten skadad, så att högra benet måst aftagas; uti en af Stribergs grufvor en person ljutit döden genom ett oförmodadt afgående skott; uti en af Åmmebergs grufvor en person vid fränkoppling af en bergtunna nedfallit i ett schacht och omkommit; och uti Blackfärds Andersgrufvan en person nedfallit och blifvit skadad, men återstald;

att inom Vermlands Län: vid Persbergs grufvefält uti Skärstöten två personer skadats genom fall, den ene från en byggnadsstege och den andre från en byggnadsställning; uti Stretegrufvan två personer skadats, den ene genom ett ras från väggen och den andre af en stålfisa från släggan; uti Torskebäcksgrufvan en person dödats genom nedfallande stenar från uppforderingsbaljan; uti Gustaf Adolfs-grufvan två personer skadats, den ene genom explosion af nitroglycerin och den andre af en stålfisa från släggan; uti Tallnäset en person skadats genom fall utför en pall; uti Gåsgrufvorna en person omkommit genom fall i grufvan; uti Nordmarks grufvor en person blifvit skadad, men återstald;

att inom Malmöhus Län: uti Höganäs stenkolsgrufva en person blifvit af ett ur väggen fallande skifferstycke så illa skadad, att han under transport till sjukhuset aflidit;

varande alltså antalet af dem, som genom omförmälda olyckshändelser blifvit skadade, trettiosex, af hvilka aderton till följd af de lidna skadorna ljutit döden.

Enligt inkomna uppgifter hafva vid bergverks- och bruks-driften varit begagnade 193 ångmaskiner¹⁾, af hvilka 89 vid grufvorna, nemligen 1 i Gefleborgs Län, 3 i Upsala Län, 1 i Stockholms Län, 11 i Kopparbergs Län, 12 i Vestmanlands Län, 26 i Örebro Län, 1 i Vermlands Län, 4 i Södermanlands Län, 6 i Östergötlands Län, 3 i Calmar Län, 1 i Jönköpings Län och 20 i Malmöhus Län; 20 vid mas-

¹⁾ I afseende å 126 af dessa är lemnad uppgift om maskinkraftens storlek, hvilken för sagda 126 maskiner motsvarar tillsammans 3,831 hästkrafter.

ugnarna, nemligen 1 i Gefleborgs Län, 2 i Upsala Län, 5 i Kopparbergs Län, 8 i Vestmanlands Län och 4 i Örebro Län; 60 vid stångjerns- och manufakturverken, nemligen 2 i Norrbottens Län, 1 i Vester-norrlands Län, 18 i Gefleborgs Län, 9 i Upsala Län, 1 i Stockholms Län, 9 i Kopparbergs Län, 2 i Vestmanlands Län, 9 i Örebro Län, 6 i Calmar Län, 1 i Jönköpings Län och 2 i Blekinge Län samt 24 vid andra verk, nemligen 2 i Vesternorrlands Län, 2 i Calmar Län, 1 i Göteborgs och Bohus Län, 17 i Malmöhus Län och 2 i Kristianstads Län.

6:o. Inmutningar och Hvilostånd.

På sätt nedanstående tabell närmare utvisar, hafva under året af vederbörande tjenstemän blifvit utfärdade 1,302 mutsedlar å följande mineralanledningar, nemligen:

Lit. I.

Mutsedlar, utfärdade kalenderåret 1880.

	Jernmalm.		Guld-, Silver- och Blymalmer.	Kopparmalm.	Nickelmalm.	Koboltmalm.	Manganmalm.	Zinkmalm.	Svafvelkis.	Molybdennmalm.	Blyerts.	Varp.		Summa.
	Bergmalm.	Sjö- och Myr-malmer.										Jern.	Andra.	
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:														
Af Bergmästaren i Norra Bergmästare-Distriktet.....	4	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
» D:o i Gefle—Dala Bergmästare-Distrikt med Vestmanlands Län	110	—	9	35	3	—	1	2	27	—	—	—	—	187
» D:o i Östra Bergmästare-Distriktet med Östergötlands och Calmar Län	10	—	2	6	1	—	—	6	2	2	—	—	—	29
» D:o i Mellersta Bergmästare-Distriktet	65	—	6	3	—	—	—	11	—	—	—	—	—	85
» D:o i Vestra d:o	53	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	55
» D:o i Södra d:o	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Summa	242	—	20	49	5	—	1	19	29	2	—	—	—	367
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:														
Af Bergshauptmannen vid Sala Silfververk	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» Bergmästaren i Norra Bergmästare-Distriktet.....	38	—	3	9	8	—	—	—	—	—	—	—	—	58
» D:o i Gefle—Dala Bergmästare-Distrikt med Vestmanlands Län.....	357	—	25	45	3	—	1	13	12	—	6	—	—	462
» D:o i Östra Bergmästare-Distriktet med Östergötlands och Calmar Län	26	—	2	10	1	2	—	6	—	—	—	—	—	47
» D:o i Mellersta Bergmästare-Distriktet	196	2	10	9	—	—	—	2	—	1	—	—	—	220
» D:o i Vestra d:o	48	—	42	15	—	—	—	—	—	1	—	—	—	106
» D:o i Södra d:o	32	3	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	41
Summa	697	5	83	93	12	2	1	21	12	2	6	—	1	935
Summa summarum	939	5	103	142	17	2	2	40	41	4	6	—	1	1,302

och har hvilostånd meddelats för 441 grufvor, nemligen:

Lit. K.

Hvilostånd, meddelade kalenderåret 1880.

	Jernmalm.	Guld, Silver- och Bly-malm.	Kopparmalm.	Nickelmalm.	Mangannalm.	Stenkol.	Summa.
Af Bergmästaren i Norra Bergmästare-Distriktet	—	—	—	—	—	—	—
» D:o i Gefle—Dala Bergmästare-Distrikt med Vestmanlands Län	89	1	—	1	—	—	91
» D:o i Östra Bergmästare-Distriktet med Östergötlands och Calmar Län...	42	—	11	1	—	—	54
» D:o i Mellersta Bergmästare-Distriktet	116	—	1	—	8	—	125
» D:o i Vestra d:o	42	—	1	—	—	—	43
» D:o i Södra d:o	6	—	2	6	—	114	128
Summa	295	1	15	8	8	114	441

Uppgifna antalet utmål, som under året varit under hvilostånd, hvarom uppgifterna emellertid icke från alla Bergmästare-Distrikten äro fullständiga, har deremot utgjort 1,509, af hvilka 1,063 tillhört jerngrufvor; hvarjemnte hvilostånd förmåts äfven hafva åtnjutits för 2,021 med utmål icke försedda områden, af hvilka varit inmutade 383 för vinnande af jernmalm och 1,627 för vinnande af stenkol.

7:o. Förändringar genom anläggning eller nedläggning af verkstäder.

Under kalenderåret 1880 hafva resolutioner blifvit utfärdade angående anläggning af:

Ett valsverk vid Skinnskattebergs bruk i Skinnskattebergs Socken och Vestmanlands Län;

Davidso manufakturverk i Norbergs Socken och Vestmanlands Län;

Säfvenfors masugn i Hellefors Socken och Örebro Län;

Ett valsverk vid Näs masugn i By Socken och Kopparbergs Län;

hvaremot nedläggande för alltid af något till bergshandteringen hörande verk icke blifvit hos Collegium under året anmäldt.

Collegium framhärdar med djupaste vördnad,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar,

C. FR. WÆRN.

S. J. STENBERG.

Stockholm den 22 November 1881.

E. A. Dufva.